

Kommunstyrelsens sammanträde

2017-03-29

Ärende	
20	Rapport rörande barnfattigdom i Ljusnarsbergs kommun <i>(Folkhälsoutvecklare Irma Nordin föredrar ärendet klockan 11.15)</i>
Egna anteckningar	

2017-03-21

Kommunstyrelsen

Rapport rörande barnfattigdom i Ljusnarsbergs kommun

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde den 8 december 2016 § 127 uppdra åt folkhälsostrategen att kartlägga barnfattigdomen i kommunen och utarbeta en handlingsplan mot barnfattigdom. Rapport har inkommit rörande barnfattigdomen i Ljusnarsbergs kommun.

Förslag

Undertecknad föreslår kommunstyrelsen besluta att rapporten rörande barnfattigdom skall utgöra underlag till handlingsplan mot barnfattigdom samt att rapporten och förslag till handlingsplan behandlas samtidigt av kommunfullmäktige.

Anders Andersson
Kanslichef

Folkhälsa

i norra Örebro län

Hällefors Lindesberg Ljusnarsberg Nora

Omvärldsanalys - barnfattigdom

Sammanställning och goda exempel i arbetet mot ekonomisk utsatthet bland barn och unga

Irma Nordin
Folkhälsoutvecklare
Folkhälsoteamet i norra Örebro län
Februari, 2017

Sammanfattning

Det finns ett starkt samband mellan ekonomiska förutsättningar under barndomen och den framtida folkhälsoutvecklingen. Skillnader i hälsa, uppväxtvillkor och inkomster framträder alltmer. Barn som växer upp i ekonomiskt utsatta hushåll har sämre förutsättningar även senare i livet jämfört med barn som har bättre uppväxtvillkor. Det är främst barn i familjer med utländsk bakgrund eller ensamstående föräldrar som är särskilt ekonomiskt utsatta. Enligt FN:s barnkonvention har alla barn rätt till en skälig levnadsstandard och trygghet (artikel 2-3 och 27). Minskning av andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll och främjandet av ett samhälle där alla barn har samma möjligheter är därför viktigt.

Sverige har flera vedertagna definitioner att mäta barnfattigdom. För att mäta ekonomisk utsatthet bland barn i följande kommuner; Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora har flera mått tillämpats. Följande mått har använts; Rädda Barnens mått barnfattigdomindex, låg ekonomisk standard och långvarigt ekonomiskt bistånd. Vidare har indikatorer som föräldrars utbildningsnivå och andel förvärvsarbetande använts, då detta återspeglar barn i ekonomisk utsatthet.

Vid analys av flertal varierande indikatorer gällande ekonomisk utsatthet bland barn utmärker sig Hällefors och Ljusnarsbergs kommun jämfört med de andra kommunerna i norra Örebro län. Bland annat kan en högre andel barn i ekonomisk utsatthet urskiljas samt en något lägre utbildningsnivå ses för dessa två kommuner. En högre andel kunde påvisas i andel ekonomisk utsatta barn i åldern 0-5 år för Hällefors (42 %) och Ljusnarsbergs (37 %) kommun jämfört med Lindesbergs och Nora kommun. Vidare kunde en lägre andel förvärvsarbetande för Hällefors och Ljusnarsbergs kommun ses i jämförelse med de andra kommunerna samt på läns- och riksnivå. Vad gäller för hela riket är andelen ensamstående med hemmavarande barn under 18 år märkbart högre jämfört med övriga grupper som studerats.

Intentionen med den här analysen har dels varit att beskriva läget av barnfattigdom i kommunerna i norra Örebro län. Det har också varit att ta fram ett underlag i fortsatt arbete i minskning av andel barn i ekonomisk utsatta hushåll för kommunerna i norra Örebro län. Underlaget bygger vidare på en omvärldsanalys i hur andra kommuner har arbetat med barn i ekonomisk utsatthet (Botkyrka kommun, Göteborg stad, Karlskoga kommun, Malmö stad och Örebro kommun) och kan utgöra som goda exempel. Flertal åtgärder påverkar tillsammans till minskad andel barn i ekonomisk utsatthet. Det är vidare nödvändigt med varierande åtgärder inom olika områden som sammantaget gör skillnad i minskning av andel barn som lever i ekonomisk utsatthet.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Bakgrund	1
2.1 FN:s barnkonvention och dess struktur	1
2.2. Socialförsäkringssystem i Sverige.....	1
2.3. Fattigdom ur barns perspektiv	1
2.4. Definitioner.....	2
2.4.1. Absolut fattigdom.....	2
2.4.2. Låg inkomststandard	2
2.4.3. Barnfattigdomindex.....	2
2.4.4. Långvarigt ekonomiskt bistånd	3
2.4.5. Relativ fattigdom.....	3
2.4.6. Låg ekonomisk standard.....	3
2.4.7. Materiell eller ekonomisk deprivation	4
3. Barnfattigdom i norra Örebro län.....	4
3.1. Andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll.....	4
3.2. Familjer med låga inkomster	4
3.3. Långvarigt ekonomiskt bistånd	5
3.4. Barn i ekonomiskt utsatta hushåll uppdelat per ålder	5
3.5. Utbildningsnivå efter ålder, kön och region	6
3.6. Förvärvsarbetande efter ålder, kön och region	6
4. Goda exempel på hur andra kommuner arbetat med barnfattigdom	7
4.1. Botkyrka kommun	7
4.2. Göteborg stad.....	7
4.3. Karlskoga kommun	8
4.4. Malmö stad	9
4.5. Örebro kommun.....	10
4.6. Direkta och långsiktiga åtgärder som gynnar ekonomiskt utsatta barn	10
5. Avslutande kommentarer	12
6. Referenslista	

1. Inledning

Barnfattigdomen¹ i Sverige låg år 2013 omkring 12,0 %, vilket omfattade 234 000 barn som levde i ekonomisk utsatthet enligt Rädda Barnen. Rapporten visade även på att de ekonomiska skillnaderna har ökat under 2000-talet. Främst är det barn i familjer med utländsk bakgrund och barn till ensamstående föräldrar som är ekonomiskt utsatta. Faktorer som utländsk bakgrund eller en ensamstående förälder ökar risken för att barn tvingas leva i ekonomisk utsatthet. Faktorerna tillsammans förstärker risken för ekonomiska svårigheter och gör att ett tydligt mönster av ojämlika ekonomiska villkor framträder (Rädda Barnen, 2015b).

2. Bakgrund

2.1 FN:s barnkonvention och dess struktur

Enligt FN:s barnkonvention har alla barn rätt till en skälig levnadsstandard och trygghet (artikel 27). Konventionen beskriver vidare att barnets bästa alltid skall tas i beaktande i åtgärder som berör barn. Det innefattar att stärka barns rättigheter oavsett kultur, religion, etnicitet och funktionshinder (artikel 2-3) (Rädda Barnen, 2016). Sverige ratificerade barnkonventionen 1990 och har sedan dess förbundit sig att följa bestämmelserna i konventionen samt säkerställa rättigheterna för varje enskilt barn (Regeringskansliet, 2014). Barnrättsperspektivet utgår från FN:s barnkonvention och dess grundprinciper, perspektivet innefattar hur verksamheter ska säkerställa barnets rättigheter vid åtgärder eller beslut som innefattar barnet (Barnombudsmannen, 2004-10-21). Enligt Barnombudsmannen är barnkonsekvensanalyser ett viktigt verktyg för att omsätta konventionen i handling och att barnets bästa och rättigheter tas i hänsyn (Barnombudsmannen, 2015-02-20). Vidare är barnperspektiv viktigt att ta i beaktande, det innebär att ta hänsyn till barnets eget perspektiv och att barnet får komma till tals (SKL, 2015-04-16).

2.2. Socialförsäkringssystem i Sverige

Sverige har en lång tradition av ett grundläggande samhälleligt skydd mot utsatthet och i detta sammanhang omfattar det barn och familjer. Detta utgörs av de statliga socialförsäkringssystemen som ska utgöra ett skydd mot fattigdom vid inkomstbortfall, som arbetslöshet, sjukdom, föräldraledighet med mera (Angelin, Salonen, & Hjort, 2012). Systemet utjämnar ekonomiska skillnader genom olika former av sociala transfereringar, det innebär att pengar flyttas genom beskattning från ekonomiskt starka grupper till ekonomiskt svaga grupper (Göteborgs stad, 2014). Den nationella politiken sätter ramarna för välfärdspolitiken bland annat för socialförsäkringar och ekonomisk familjepolitik. Kommunerna har i sin tur ett centralt ansvar som direkt inbegriper barnfamiljens vardagsvillkor (Rädda Barnen, 2015). Emellertid beskrivs komplexiteten då socialförsäkringssystemen är statligt styrda förändras, det påverkar i sin tur kommunernas resurser att arbeta förebyggande och långsiktigt hämmas (Angelin, Salonen, & Hjort, 2012).

2.3. Fattigdom ur barns perspektiv

En studie genomförd vid Örebro universitet visar att det är väsentligt att undersöka hur barn och unga definierar fattigdom och vilken inverkan och konsekvenser ekonomisk utsatthet har i deras liv, detta i enlighet med barnkonventionen (artikel 12). Studien baseras på intervjuer

¹ Barnfattigdom = Barn i ekonomiskt utsatta hushåll

med elever. Det är vanligt att barn och unga som är drabbad av ekonomisk utsatthet distanserar sig från fattigdomen, vilket blir ett sätt att hantera situationen. Det framkommer att begreppet fattigdom är stigmatiserande och att barn och unga upplever skam för sin situation. Det är också vanligt att barn och unga försöker dölja att de lever i fattigdom. Elever framför vidare att konsumtionsmöjligheter är viktigt, bland annat är mobiltelefoner och möjligheten till konsumtion av kläder betydelsefullt då det symboliserar status och påverkar sociala relationer. Materiella tillgångar har ett symbolvärde för barn och unga, då det kan resultera i gemenskap eller uteslutning. En del elever uttrycker också i studien att de försöker underlätta den ekonomiska situationen genom att själva bidra till ekonomin genom extraarbete. Elever uttalar att skolan bör vara gratis samt att aktiviteter som kostar pengar inte bör organiseras av skolan. En annan aspekt som framförs är att en del skolor har förväntningar att föräldrar bör bidra ekonomiskt till aktiviteter, detta ger elever föreställningen att de tror att alla elever har samma förutsättningar till att delta som de själva. Eleverna i studien framför också att skolan i för liten utsträckning samtalar om barnfattigdom och dess problematik (Andersson Bruck & Lindberg, 2016).

2.4. Definitioner

I Sverige finns ett flertal vedertagna definitioner för barnfattigdom, vilket är en aspekt som ökar begreppets komplexitet. Vidare bör det också framhävas att olika mått av barnfattigdom beskriver olika perspektiv kring ekonomisk utsatthet hos barn (Socialstyrelsen, 2010).

2.4.1. Absolut fattigdom

Definitionen av absolut fattigdom innebär att det finns en nedre konstant gräns som skiljer fattiga från icke fattiga. Detta medför att individer lever med en avsevärt sämre levnadskavlitet jämfört med den övriga befolkningen (Göteborgs stad, 2014). Individer anses som fattiga om deras levnadsomständigheter understiger en särskild nivå samt oberoende var individen bor (Statistiska Centralbyrån, 2005). Det absoluta fattigdomsmåttet var vanligt förekommande i den tidiga fattigdomsforskningen och utgår från en fattigdomsgräns, som huvudsakligen baseras på 1985 års socialbidragsnorm, eller inkomststandard. Måttet absolut fattigdom är vidare kopplad till reallöneutvecklingen (Göteborgs stad, 2014).

2.4.2. Låg inkomststandard

Låg inkomststandard är ytterligare ett mått, vilket baseras på disponibel inkomst. Detta innebär att hushållets disponibla inkomst är summan av samtliga skattepliktiga och skattefria inkomster, inklusive bidrag och exklusive skatt. Miniminivån beräknas enligt 1985 års riksnormsnivå, vilket utgjorde rätten till ekonomiskt bidrag eller ej. Detta innebär vidare att låg konsumtionsnivå blir ett tröskelvärde där samtliga individer som är under tröskeln anses som fattiga. Barnombudsmannen använder 2010 års norm, vilket utesluter en del faktorer från 1985 års norm (Göteborgs stad, 2014).

2.4.3. Barnfattigdomindex

Rädda Barnen utgår från Tapio Salonens mått för beräkning av andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll. Det ena måttet innebär: *barn i familjer som har låg inkomststandard* (så låg inkomst att det ej täcker nödvändiga kostnader), det beräknas enligt hushållens inkomster samt norm för levnadsomkostnader. Hänsyn tas därmed till hushållens inkomst- samt

utgiftssida (inkomststandard). Understiger inkomsterna normen fastställas det som låg inkomst. År 2013 motsvarade inkomststandard (efter skatt och eventuella bidrag) 12 200 kronor/månad för ett hushåll med en ensamstående och ett barn och 18 544 kronor/månad för en familj med två vuxna och två barn. Det andra måttet beskriver: *barn som bor i familjer som beviljats försörjningsstöd minst en gång om året*, vilket baseras på försörjningsstödsnormer. Den normerade riksnormen för försörjningsstöd från år 1998, innebär en miniminivå som kommunerna ej får understiga. Normen för levnadsomkostnader innebär en miniminivå för boendekostnad, vilket baseras på medelhyran och relaterar till trångboddhetsgränsen enligt trångboddhetsnormen. De två delmått utgör tillsammans Rädda Barnens definition för barnfattigdomindex (Salonen, 2012 & Rädda Barnen, 2015b).

2.4.4. Långvarigt ekonomiskt bistånd

Långvarigt ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) är ett annat mått att mäta absolut fattigdom. Fördelen att använda detta mått är att individer som erhåller bistånd undergår socialtjänstens inkomstprövning. Långvarigt ekonomiskt bistånd som indikator kan med större sannolikhet avspegla en ekonomiskt utsatt situation i jämförelse med indikatorer som mäter fattigdom utifrån inkomst. Emellertid problematiseras det att använda långvarigt ekonomiskt bistånd som mått för barnfattigdom är det faktum att det just mäter bistånd, vilket regleras av politiska beslut. Om beslut skulle tas och högre krav ställas för erhålla bistånd påverkar det automatiskt till att barnfattigdom minskar, dock skulle det i sig inte vara en reell förbättring av barnfattigdom (Göteborgs stad, 2014).

2.4.5. Relativ fattigdom

Basis för det relativa måttet är att ekonomisk utsatthet är beroende av levnadsnivån i det omgivande samhället. Detta innebär därmed att en individ med ofrivilligt låg inkomst betraktas som fattig, då individen inte har möjlighet att leva under samhällets normer. Bedömning av levnadsnivån jämförs med andra individers levnadsnivå i samhället, vilket medför att fattigdomsnivån inte kan ses som konstant över tid. Inflation är en stark faktor till förändring av relativ fattigdom. Vidare associeras måttet till sociala faktorer, de fysiska behoven kan tillgodoses (exempelvis mat, kläder och boende) men individen kan samtidigt vara ekonomiskt utsatt. Tidigare forskning påvisar att detta får sociala konsekvenser, bland annat påverkar det barns kamratrelationer negativt (Göteborgs stad, 2014).

2.4.6. Låg ekonomisk standard

Ett annat mått som relaterar till relativ fattigdom är låg ekonomisk standard per konsumentenhet. Inom EU används detta mått för att belysa *risken* för fattigdom (fattigdomsdefinition). Relativ fattigdom påverkas av inkomstspridningen, det vill säga ökar inkomstspridningen tilltar också den relativa fattigdomen. Andelen barn och föräldrar som lever med låg ekonomisk standard ökar i Sverige. Detta innebär att de har en disponibel inkomst som ligger under 60 % av medianinkomsten och anses därmed som fattiga (Göteborg stad, 2014). Den disponibla inkomsten per konsumentenhet beräknas genom den samlade familjeinkomsten (efter skatt) och relateras till hushållets storlek och sammansättning. Inkomststandard beräknas som: disponibel inkomst per konsumentenhet dividerat med norm för baskonsumtion + boendenorm (Rädda Barnen, 2015b).

2.4.7. Materiell eller ekonomisk deprivation

Utgångspunkten materiell eller ekonomisk deprivation är att ekonomisk utsatthet studeras genom att barn saknar de mest grundläggande nödvändigheterna. Vidare kan det mätas genom låg materiell standard, avsaknad av kontantmarginal eller ekonomisk stress. Vid beräkning av fattigdom, bör större fokus tas till andra faktorer än enbart inkomst och förutsättningar för en acceptabel levnadsstandard. Hänsyn bör tas till om individer har möjlighet att delta i det sociala livet, tillgång till kläder och mat, acceptabla bostadsförhållanden samt om de har låg konsumtion (Socialstyrelsen, 2010).

3. Barnfattigdom i norra Örebro län

Nedan presenteras statistik för kommunerna i norra länsdelen (Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora) i jämförelse med Örebro län och riket. Hänsyn vid bedömning av statistiken bör göras med försiktighet då det inte beskriver aktuell statistik för året 2016. Det kan föreligga en risk för underskattning i statistiken då det baseras för åren 2013, 2014 samt 2015.

3.1. Andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll

I tabell 1 redovisas andel barn i åldern 0-17 med utländsk eller svensk bakgrund i ekonomiskt utsatta hushåll för kommunerna i norra länsdelen jämfört mot Örebro län samt riket för år 2014. Andelen barn med utländsk bakgrund i ekonomiskt utsatta hushåll var högst för Ljusnarsberg (53 %) och för Hällefors (52,9 %). Vidare var andelen barn med svensk bakgrund i ekonomiskt utsatta hushåll högre för Ljusnarsberg 8,6 %, Hällefors 7,6 % och Lindesberg 8,6 % i förhållande till Örebro län och riket.

Tabell 1. Barnfattigdomindex – andel barn 0-17 år med utländsk bakgrund respektive svensk bakgrund i ekonomiskt utsatta hushåll i följande kommuner; Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora jämfört mot Örebro län samt riket 2014.

Referens: Statistiska centralbyrån [SCB]; Totalräknad inkomststatistik (Folkhälsomyndigheten; Folkhälsodatabas). Egen bearbetning.

	Barn med utländsk bakgrund	Barn med utländsk bakgrund i ekonomiskt utsatta hushåll	Barn med svensk bakgrund i ekonomiskt utsatta hushåll	Barn totalt i ekonomiskt utsatta hushåll
Hällefors	29,4	52,9	7,6	20,9
Lindesberg	25,2	45,4	7,1	16,8
Ljusnarsberg	29,7	53	8,6	21,8
Nora	20,9	39,8	5	12,3
Örebro län	28,3	34,6	4,8	13,2
Riket	30,3	28,4	4,5	11,8

3.2. Familjer med låga inkomster

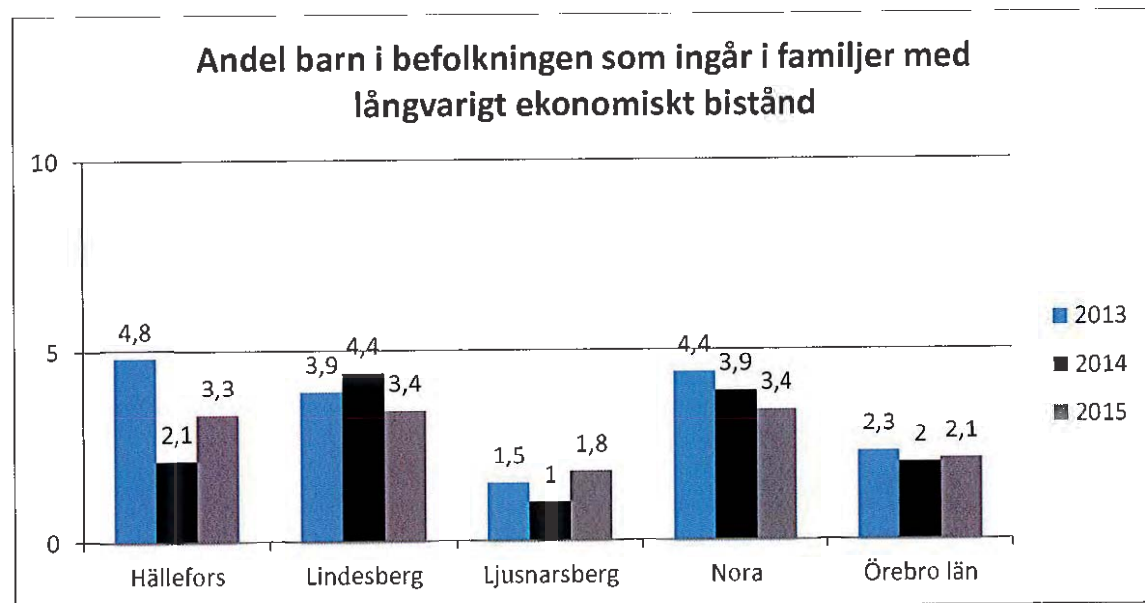
Familjens sammansättning påverkar familjens ekonomiska situation. Familjer med låga inkomster baseras enligt disponibel inkomst (per konsumentenheter) under 60 procent av medianinkomsten, vilket redovisas i tabell 2. Det framgår att ensamstående med hemmavarande barn under 18 år är starkt framträdande gällande låga inkomster jämfört med andra grupper som presenteras. Vidare är det påfallande att denna trend gäller för samtliga kommuner, Örebro län och riket.

Tabell 2. Familjer med låga inkomster 2014. Andel (%) familjer med disponibel inkomst (per konsumentenhet) under 60 procent av medianinkomsten.

Referens: SCB; Totalräknad inkomst- och förmögenhetsstatistik (Folkhälsomyndigheten; Folkhälsodata). Egen bearbetning.

	Hällefors	Lindesberg	Ljusnarsberg	Nora	Örebro län	Riket
Ensamstående utan hemmavarande barn under 18 år	16,6	15,8	21,8	13,5	15,5	16,4
Ensamstående med hemmavarande barn under 18 år	39,1	41	44,4	35,9	37,4	33,5
Övriga familjer med hemmavarande barn under 18 år	16	14,1	22,2	11,9	12,3	11,5
Pensionärsfamiljer	7,4	7,6	10,1	6,6	6,6	7,1
Familjer med sjuk- och aktivitetsersättning	13,9	14,9	19	13	17,1	15,5

3.3. Långvarigt ekonomiskt bistånd

Figur 1. Andel (%) barn i familjer som ingår i hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd för följande kommuner; Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora och Örebro län för åren 2013, 2014 och 2015. Referens: Kommun- och landstingsdatabasen (Socialstyrelsens register över ekonomiskt bistånd samt Registret över totalbefolkningen).

Andelen barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) ligger på ungefärlig jämn spridning för åren 2013, 2014 och 2015 (figur 1). Mest framträdande är Hällefors kommun som vid 2013 hade en procentandel på 4,8 jämfört med året 2015 då procentandelen låg på 3,3. Vidare kan en positiv trend ses för Nora och Lindesbergs kommun med lägre andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd. För Ljusnarsbergs kommun kan en lägre procentandel urskiljas jämfört med Örebro län, vilket är intressant då övriga tabeller i den här analysen påvisar andra resultat.

3.4. Barn i ekonomiskt utsatta hushåll uppdelat per ålder

Andel ekonomisk utsatta barn i åldern 0-5 år var högre för Hällefors (42 %) och Ljusnarsbergs (37 %) kommun jämfört med Örebro län (tabell 3). I åldersgrupperna 6-12 år och 13-17 år ses en högre procentandel för Ljusnarsberg kommun. Tendenserna visar att andelen ekonomisk utsatta barn är högre i Hällefors och Ljusnarsbergs kommun.

Tabell 3. Antal (%) barn i ekonomiskt utsatta hushåll för följande kommuner; Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora, Örebro län samt riket, åldersuppdelat, 2014. Avser familjer med disponibel inkomst (per konsumentenhet) under 60 procent av medianinkomsten.

Referens: SCB: Inkomst- och taxeringsregistret (Barnombudsmannen: Max 18).

Åldersuppdelning	Hällefors	Lindesberg	Ljusnarsberg	Nora	Örebro län	Riket
0-5 år	366 (42)	1 518 (33)	227 (37)	641 (23)	20 262 (26)	699 013 (23)
6-12 år	413 (29)	1 690 (27)	294 (38)	770 (20)	22 092 (22)	772 765 (18)
13-17 år	321 (23)	1 281 (22)	251 (29)	581 (17)	15 359 (20)	495 598 (17)

3.5. Utbildningsnivå efter ålder, kön och region

En lägre utbildningsnivå kan ses för Hällefors och Ljusnarsbergs kommun i jämförelse med Lindesbergs och Nora kommun, Örebro län samt riket för året 2015 (tabell 4). Vidare kan en högre andel med högst förgymnasial och gymnasial utbildning urskiljas både bland kvinnor och män samt lägre andel med eftergymnasial utbildning (25-44 år samt 45-64 år).

Tabell 4. Utbildningsnivå efter ålder, kön och andel, 2015. Följande kommuner är inkluderade; Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora samt Örebro län och riket.

Referens: SCB (Folkhälsomyndigheten; Folkhälsodata). Egen bearbetning.

	Förgymnasial		Gymnasial		Eftergymnasial		Uppgift saknas	
	25-44 år		25-44 år		25-44 år		25-44 år	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Hällefors	13,4	17,5	49,7	58,3	32,7	21,6	4,3	2,6
Lindesberg	12,9	15,9	47,3	62,2	37,8	19,3	2	2,6
Ljusnarsberg	15,7	22,6	51,9	57,1	30,4	17,1	2,1	3,2
Nora	9	15	47,7	58,8	41,8	24,8	1,5	1,5
Örebro län	10,3	12,8	39,9	53,5	48,2	31,98	1,6	1,8
Riket	8,7	11,5	35,7	45,5	53,5	39,9	2,1	3,1
	Förgymnasial		Gymnasial		Eftergymnasial		Uppgift saknas	
	45-64 år		45-64 år		45-64 år		45-64 år	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Hällefors	14,3	17	61,9	67,3	22,8	15	1	0,7
Lindesberg	13,8	19	54,2	60,2	31,3	20,3	0,7	0,6
Ljusnarsberg	17	20,2	57,1	62,6	24	15,2	1,9	2
Nora	11,3	16,4	51	59,8	37,4	23,2	0,4	0,6
Örebro län	13	17,1	50,5	55	36	27,2	0,6	0,7
Riket	12,3	16,8	47,1	49,6	40	32,6	0,7	1

3.6. Förvärvsarbetande efter ålder, kön och region

I tabell 5 redovisas andel förvärvsarbetande för kommuner i norra länsdelen i jämförelse med Örebro län och riket. Genomgående ses en lägre andel förvärvsarbetande för Hällefors och Ljusnarsbergs kommun i jämförelse med de andra kommunerna samt på läns- och riksnivå. Den totala andelen förvärvsarbetande för Hällefors kommun var 70,9 procent. För Ljusnarsberg kommun låg den totala andelen på 67,1 procent, för riket uppgick den totala andelen till 78,8 procent. Kvinnor i åldersgruppen 20-24 år hade den lägsta andelen förvärvsarbetande, vilket gäller för Hällefors och Ljusnarsbergs kommun.

Tabell 5. Andel förvärvsarbetande efter ålder och kön, 2015. Följande kommuner är inkluderade; Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora samt Örebro län och riket.
Referens: SCB & Sveriges Statistiska Databaser (Folkhälsomyndigheten; Folkhälsodata).

	20-24 år			25-44 år			45-64 år			20-64 år		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Hällefors	55,2	59,6	57,5	67,8	72,3	70,2	73,1	76,9	75,1	68,7	72,8	70,9
Lindesberg	65,3	63,4	64,3	76	77,9	77	78,5	81,2	79,9	76,1	77,7	76,9
Ljusnarsberg	46	67	59	67	66	66	70	69	69	67	68	67
Nora	67,4	63,1	65,2	78,9	79,3	79,1	80,6	81,9	81,3	78,6	79	78,8
Örebro län	61,5	60,8	61,1	77,8	81,1	79,5	78,4	81,2	79,8	76	78,6	77,3
Riket	60,9	60,6	60,8	78,4	81,4	79,9	79,3	81,4	80,4	76,8	79	77,9

4. Goda exempel på hur andra kommuner arbetat med barnfattigdom

4.1. Botkyrka kommun

Botkyrka kommun har haft en positiv utveckling flera år i följd när det gäller att minska barnfattigdom. År 2000 uppgick barnfattigdom till cirka 30 procent i kommunen (Botkyrka kommun, 2011-02-02). Den totala andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll var året 2013 15,3 procent (Rädda Barnen, 2015). Detta visar på en nästan en halvering av barnfattigdom i Botkyrka kommun. Barnombudsmannen Hollén² menar att flertal faktorer påverkar till minskning av andel barn i ekonomisk utsatthet. Som exempel har kommunen sänkt kostnaden för att gå på kulturskolan och socialtjänsten räknar inte in ungas lön som erhållits från sommararbete om familjen har ekonomiskt bistånd. Familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd (längre än sex månader) kan ansöka om extra bidrag för sina barn för kultur- och fritidsaktiviteter. Botkyrka kommun har också ett samarbete med bostadsföretagen samt socialtjänsten, där bostadsföretagen uppmanas att meddela om familjer ligger i riskzonen för vräkningar.

4.2. Göteborg stad

Skillnaderna i andel barn som levde i hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd var år 2012 stora mellan olika delar av Göteborg, mellan områdena Bergsjön och Linnéplatsen uppgick det till en skillnad på 23 procentenheter. Detta påvisar stora skillnader i ekonomiska villkor för barn boendes i Göteborg. Ett flertal åtgärder presenteras i ett led att minska ekonomiska skillnader under uppväxtåren (Göteborgs stad, 2014). En central faktor är att det behövs flertal varierande åtgärder inom olika områden för att uppnå en helhet som sammantaget gör skillnad för sociala- och ekonomiska skillnader. Det framkom bland annat att bedömning av konsekvenser för skillnader i hälsa i samband med beslutsfattande är betydande. Vidare bör uppföljning av skillnader i livsvillkor och hälsa ingå i organisationens ordinarie system. Föräldrars utbildningsnivå påvisas vara starkt associerat med barnens betyg, hälsa och uppväxtvillkor. Föräldrar med kort utbildning, vilket innebär låg socioekonomisk status påverkar därmed till sämre förutsättningar till goda uppväxtvillkor för barn. En förutsättning är att ge varje barn en god start i livet, i enlighet med barnkonventionen för att säkerställa

²Hollén, Ewa; Barnombudsman vid Botkyrka kommun. 2017. E-mail 17 januari.

tillgång till social trygghet, en skälig levnadsstandard och möjlighet till lek, vila och fritid. Det nämns dessutom att tillhandahållandet av likvärdig barnomsorg och förskola är viktig för graden av utsatthet. Ett förslag som benämns gällande detta är att minska barngruppernas storlek och erbjuda förskola på obekvämt arbetstid. Dessutom är det viktigt att vidta åtgärder för att minska antalet barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll, exempelvis genom föräldrastöd och etablering av fler familjecentraler. Mötesplatser och aktiviteter är viktigt både för barn och föräldrar, dels ur hälsofrämjande synpunkt och för att öka chanserna att uppmärksamma barn med särskild risk för ohälsa och ekonomisk utsatthet. Det är även väsentligt att motverka avhysningar av barnfamiljer, genom utveckling av snabba informationsvägar mellan socialtjänst och fastighetsägare. Vidare är det centralt att ge barn fortsatt goda förutsättningar genom skolåren samt att det tas beaktande till åtgärder som stärker skolans likvärdighet. Det framkom också att erbjuda alla barn tillgängliga kultur- och fritidsaktiviteter. En annan åtgärd är att underlätta inträde till arbetsmarknaden, detta genom ökad samordning mellan aktörerna inom utbildning och arbetsmarknad samt andra organisationer som arbetar med frågan. Följa upp utfall och effekter av den nationella politiken på lokal nivå samt eventuella brister av socialförsäkringssystem och återrapportera till den nationella nivån. Vidare mildra effekterna av ekonomisk utsatthet bland barnfamiljer genom sociala investeringar på kommunal nivå med fokus på proportionell universalism³ samt säkerställning att beaktande tas till barnrättsperspektivet. Dessutom är framtagandet och implementering av övergripande kommunal handlingsplan för att minska barnfattigdom betydande samt samverkan mellan aktörer som möter ekonomiskt utsatta barnfamiljer (Göteborg stad, 2014).

4.3. Karlskoga kommun

I Karlskoga kommun beräknades det år 2013 att 13,5 % av alla barn levde i ekonomisk utsatthet, vilket motsvarade cirka 750 barn. Karlskoga kommun har utarbetat en handlingsplan mot ekonomisk utsatthet bland barn och unga för åren 2016-2017 med ett flertal prioriterade åtgärder. En åtgärd är utvecklingsarbete gällande ett utökat barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd, där beaktande skall tas till barnets situation och hur beslut kan påverka barnet. En betydande faktor till att barn inte ska hamna i ekonomisk utsatthet är att föräldrarna har en stabil förankring på arbetsmarknaden, inkomst från en deltidstjänst räcker ibland inte. Därmed skall det utredas om möjligheten till att erbjuda fler kommunanställda heltidstjänster genom beprövade modeller. Det genomförs inventering av praktikplatser inom kommunens verksamheter, detta för att öka möjligheten till arbete, inkomst och kontaktnät. Erbjudandet av barnomsorg på obekvämt arbetstid är pågående åtgärd inom kommunen. Ett annat sätt att stödja barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer är att erbjuda kompensatorisk frukost i skolan. Vidare är en åtgärd att erbjuda alla elever från förskoleklass till årskurs 6 utlåning av digitala läroverktyg, detta för att stödja alla elever till att nå goda studieresultat. Sambandet mellan socioekonomisk bakgrund och barns utbildningsnivå är starkt associerat. Det påvisas också att barn som växer upp i ekonomisk utsatthet lämnar grundskolan med lägre betyg samt att de mår sämre under skoltiden.

³ Insatser som är tillgängliga för alla, men ges i högre utsträckning till dem med störst behov

Därmed nämns utökad kompetent vuxennärvaro inom grundskolan som en åtgärd. En annan åtgärd som presenteras samt är pågående är likvärdig tillsyn av förskolor och skolor. Karlskoga kommun möjliggör till att barn ska kunna vara fysisk aktiva, det innebär att förskolans och skolans skolgårdar samt lekplatser får användas av allmänheten efter skoltid. Vidare finns god tillgång till anläggningar för rekreation, lek och grönytor, vilket verkar hälsofrämjande för fysisk aktivitet för barn och unga. Konst och kultur främjar barn och ungas hälsa, vidare stärker det kamratrelationer och socialt samspel. Karlskoga kommun erbjuder därför både jämlik kulturskola och El Sistema (musikundervisningsmetod) som är pågående inom kommunen. Åtgärder som idrottsfritids och lovverksamhet har vidtagits, detta för att främja till fritidsaktiviteter vilket bygger på att minska utanförskap. Lovverksamheten innebär avgiftsfria fritidsaktiviteter. Kommunen arbetar vidare med trafiksäkerhetshöjande insatser, detta för att säkerställa säkra gång- och cykelvägar till skola och fritids. Ett flertal förvaltningar i kommunen arbetar för att ge stöd till barn och unga som anhörig i familjer med våld, missbruk och psykisk ohälsa. Sammantaget har Karlskoga kommun flertal åtgärder som stödjer barn som lever i familjer med ekonomisk utsatthet (Karlskoga kommun, 2014).

4.4. Malmö stad

Malmö stad har under en lång tidsperiod haft högst andel barn i ekonomisk utsatthet i hela riket. Var tredje barn i Malmö stad växer upp i fattigdom under delar, eller hela sin barndom. Andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll uppgick år 2009 till 30 % (Malmö stad, 2012). Det påvisas vidare att skillnaderna är stora inom Malmö, vilket gäller generellt för samtliga storstäder jämfört med skillnaderna mellan Sveriges kommuner (Rädda Barnen, 2015a). Malmö stad avsatte år 2012 fem miljoner kronor, detta för utbyggnad av barnomsorg under nätter och övrig obekvämt arbetstid. Detta för att ensamstående föräldrar inte skulle behöva avstå löneinkomster. Vidare infördes det år 2011 sänkta förskoletaxor för att inget barn skall behöva avstå förskola på grund av att familjen har svag ekonomi. Hushåll som har en bruttoinkomst upp till 10 000 kronor i månaden skall erbjudas avgiftsbefriad förskola och fritids. En annan åtgärd är att Malmö stad har förstärkt barnperspektivet, detta genom studier med socialsekreterare samt en intervjustudie genom att se ekonomiskt bistånd ur barnens ögon. Malmö stad har i samverkan med andra aktörer genomfört "*Hela familjen projekt*", vilket innefattar att socialsekreterare och arbetsmarknadssekreterare arbetar med hela familjen med flera olika insatser. Ytterligare en åtgärd är att Malmö stad har arbetat för att i ett tidigt skede förebygga hyresskulder och vräkningar. Etableringsprocessen för nyanlända har alltmer blivit utsträckt och svårforcerad och där många barnfamiljer är ekonomiskt utsatta. Med detta i beaktande har Malmö stad försökt att underlätta etableringsprocessen för barnfamiljer genom handlingsprogram redan vid början av ankomsten till Malmö. Den främsta insatsen socialtjänsten förordar i Malmö stad som kan minska barnfattigdom är föräldrars självförsörjning. Det hävdas också att det är viktigt att diskutera fattiga föräldrar som att tala om fattiga barn, fattigdom berör och påverkar hela familjer. Det föreslås därför kommunal satsning på arbetsmarknadspolitik eller utökad kommunal anställning i ett förbättrat skydd mot ekonomiskt utsatta barnfamiljer. Föräldrar med låg utbildning har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden, därför är insatser som att öka föräldrars anställningsbarhet exempelvis genom utbildningssatsningar viktiga. Det förslås vidare i sammanhanget att det skall vara praxis att föräldrar med långvarigt ekonomiskt bistånd får behålla försörjningsstöd om de

studerar upp till gymnasiekompetens. Vidare nämns att öka socialtjänstens möjligheter att arbeta mot barnfattigdom, emellertid nämns ett flertal hinder i arbetet mot ekonomiskt utsatthet. Socialtjänsten har i för liten utsträckning möjlighet och resurser att aktivt arbeta med barnfamiljer i ekonomisk utsatthet. Malmö stad prioriterar därför en uppvärdering av verksamheterna för ekonomiskt bistånd och möjliggöra för ökade resurser. Införandet av barnombudsman nämns som en viktig åtgärd i arbetet med barnfattigdom. Vidare skall samverkan med lokalt föreningsliv och ideella föreningar öka, då det förbättrar levnadsvillkoren för utsatta barn (Angelin & Salonen, 2012).

4.5. Örebro kommun

Örebro kommun har arbetat aktivt med att minska andelen barn i ekonomisk utsatthet och mottog 2015 utmärkelsen MajKommun för detta arbete (Majblomman, 2017). Det kommunövergripande målet är att halvera barnfattigdomen från 15,9 % till 7,9 % år 2020. Det beräknas en minskning med 0,5 % de första fyra åren. Barnperspektivet betraktas som övergripande för samtliga beskrivna åtgärder samt samverkan mellan kommunala verksamheter. I kommunens handlingsplan beskrivs flertal delmål och i varje delmål beskrivs olika åtgärder. Ett delmål är att arbetslösheten ska halveras i ekonomiskt utsatta hushåll till år 2020, detta genom olika arbetsmarknadsinsatser. Det andra delmålet är minskad socioekonomisk segregation och det påvisas att den socioekonomiska segregationen har minskat mellan bostadsområden. Åtgärder är bland annat att ge stöd till barn och unga slutför sin utbildning och motiveras till fortsatta studier. Beaktande till det sociala perspektivet nämns som viktigt vid områdesutvecklingen, detta för att skapa en bra närmiljö. Det framkommer vidare att åtgärder har vidtagits i förskola och skola för att minska effekterna av barnfattigdom. Ytterligare delmål är att alla barn ska förutsättning till en meningsfull och hälsofrämjande fritid samt att alla barn ska uppleva trygghet och delaktighet i sin vardag. Åtgärder som nämns är att kommunen ska arbeta för att dolda avgifter inte får förekomma i kommunernas skolor, utreda behovet av avgiftsfri frukost i skolan samt införa sommarskola och sommaraktiviteter. Forskning om barn i ekonomiskt utsatta hushåll och dess effekter ses som en viktig del i kommunens strategier, bland annat samverkan med Örebro universitet. Detta benämns som viktigt för att kommunen ska ha ett effektivt arbetssätt för att nå de mål som beskrivits (Örebro kommun, 2013). Örebro kommun har vidare tagit initiativet till att samla kommuner till ett partnerskap; "*Partnerskapet för barnets rättigheter i praktiken*" för att aktivt arbeta med barnkonventionen samt organisera idé och erfarenhetsutbyte kring olika metoder för att nå mål som riksdag och regering fastställt (Majblomman, 2017).

4.6. Direkta och långsiktiga åtgärder som gynnar ekonomiskt utsatta barn

Flertal varierande åtgärder behövs inom olika områden som sammantaget gör skillnad i minskning av andel barn som lever i ekonomiska hushåll. Beaktande bör vidare tas till demografiska skillnader. Nedan ses en sammanställning av åtgärder som Botkyrka kommun, Göteborg stad, Karlskoga kommun, Malmö stad och Örebro kommun presenterar som särskilt viktiga i arbetet med barnfattigdom.

- Erbjud alla barn tillgängliga kultur- och fritidsaktiviteter samt lovverksamhet, detta genom reducerade kostnader, möjlighet att ansöka om extra ekonomiskt bistånd eller avgiftsfria aktiviteter.

- Tillhandahålla barnomsorg på obekvämt arbetstid, detta för att ingen förälder skall behöva avstå från löneinkomster. Malmö stad har sedan 2011 också infört sänkta förskoletaxor, hushåll som har en bruttoinkomst upp till 10 000 kronor i månaden skall erbjudas avgiftsbefriad förskola och fritids.
- Att socialtjänsten inte räknar in ungas lön från sommararbete om familjen erhåller ekonomiskt bistånd.
- Förebygga hyresskulder och motverka vräkningar av barnfamiljer och utveckling av snabba informationsvägar mellan socialtjänst och bostadsföretagen.
- Införandet av barnombudsman, beaktande av proportionell universalism, utvecklingsarbete för ett utökat barnperspektiv och barnrättsperspektiv vid handläggning, beslut och uppföljning.
- Åtgärder som stärker skolans likvärdighet, exempelvis utlåning av digitala läroverktyg, utökad vuxennärvaro i skolan och tillgång till läxhjälp.
- Erbjudna kompensatorisk frukost i skolan för barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll.
- Tillhandahålla föräldrastöd och etablering av fler familjecentraler.
- Utbildningsåtgärder för att förbättra föräldrars anställningsbarhet. Praxis för föräldrar som har långvarigt ekonomiskt bistånd får behålla försörjningsstöd om de studerar upp till gymnasiekompetens.
- Kommunal satsning på arbetsmarknadspolitik samt utökad kommunal anställning. Utredda möjligheten att erbjuda fler kommunanställda heltid samt inventering av praktikplatser inom kommunens verksamheter.
- Underlätta etableringsprocessen genom handlingsprogram för nyanlända redan vid ankomst till boendeorten, detta för att förbättra nyanlända föräldrar till självförsörjning.
- Intensifiera socialtjänstens möjligheter och resurser att arbeta mot barnfattigdom.
- Ökad samverkan mellan kommunens förvaltningar, andra aktörer, universitet, civila samhället och ideella föreningar i arbetet mot barnfattigdom.
- Samverkan mellan kommuner för idé och erfarenhetsutbyte kring metoder i arbetet med barn i ekonomiskt utsatthet och barnkonventionen.
- Uppföljning av utfall samt effekter av den nationella politiken på lokal nivå samt eventuella brister av socialförsäkringsystem och vidare återrapportera till nationell nivå.

5. Avslutande kommentarer

I hela riket är andelen ensamstående med hemmavarande barn under 18 år påfallande högre än övriga grupper som redovisas i analysen. När det gäller kommunerna i norra Örebro län så ses tydliga tendenser till att Hällefors och Ljusnarsberg utmärker sig. Det förekommer en högre andel barn i ekonomisk utsatthet jämfört med länet och övriga riket. Vidare var andelen barn med utländsk bakgrund i ekonomiskt utsatta hushåll högre och en något lägre utbildningsnivå kunde urskiljas för de båda kommunerna. Just föräldrars utbildningsnivå har visat sig vara starkt associerat med barn i ekonomisk utsatthet. Flertal varierande åtgärder är nödvändigt inom olika områden som sammantaget gör skillnad i minskning av andel barn som lever i ekonomiska hushåll. Det är väsentligt att ta hänsyn till demografiska skillnader, vilket är en faktor till skillnader i barnfattigdom mellan kommunerna i Örebro län. Botkyrka kommun, Göteborg stad, Karlskoga kommun, Malmö stad samt Örebro kommun har arbetat aktivt med att minska andelen barn i ekonomisk utsatthet och kan utgöra som goda exempel i fortsatt arbete med barnfattigdom i norra Örebro län.

6. Referenslista

Andersson Bruck; K & Lindberg; D. 2016. *Man följer bara med och är tyst – fattigdom ur barns ögon*. Örebro universitet.

Angelin; A & Salonen; T. 2012. *Lokala handlingsstrategier mot barnfattigdom - Ett diskussionsunderlag framtaget för Kommission för ett socialt hållbart Malmö*. Malmö stad. <http://malmo.se/Kommun--politik/Socialt-hallbart-Malmo/Kommission-for-ett-socialt-hallbart-Malmo/Underlag-och-rapporter.html> (Hämtad 2017-01-28).

Angelin; A, Salonen; T & Hjort; T. 2012. *Lokala handlingsstrategier mot barnfattigdom och skälig levnadsnivå i Malmö*. Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö. Malmö Stad. <http://malmo.se/Kommun--politik/Socialt-hallbart-Malmo/Kommission-for-ett-socialt-hallbart-Malmo/Underlag-och-rapporter.html> (Hämtad 2017-01-15).

Barnombudsmannen. 2004-10-21. *Tio steg för ett ökat barnperspektiv i kommunen*. <https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/i-media/debatt/debattarkiv/2004/10/tio-steg-for-ett-okat-barnperspektiv-i-kommunen/> (Hämtad 2017-01-28).

Barnombudsmannen. 2015-02-20. *Uppnå kvaliteten i beslut som rör barn och unga*. <https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/publikationer/genomfora-barnkonventionen/barnkonsekvensanalyser-uppna-kvalitet-i-beslut-som-ror-barn-och-unga/> (Hämtad 2017-01-12).

Botkyrka kommun. 2011-02-02. *Barnfattigdomen har minskat i Botkyrka*. <http://www.botkyrka.se/Nyheter/Sidor/Barnfattigdomen-har-minskat-i-Botkyrka.aspx> (Hämtad 2017-01-21).

Göteborgs stad. 2014. *Huvudrapporten – skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg 2014*. http://goteborg.se/wps/portal/start/kommun-o-politik/hallbar-stad--oppen-for-varlden/jamlikt-goteborg/goteborgs-skillnader-i-siffror!/ut/p/z1/hU67CsIwFP2arrk3aROqWya1CuLUMkVaiWmgbUoaDfj1xIFQPNvhPEFB A2pqH9a0wbqpHRI_K3Ep2AZpVdA9HktESVnOTztOxTaH-p9BJRI_QCJUoGw3kngdCRKxQsZTgWCcoRD8PS-nLi8NKK9v2mtP7j696kOYl3WGGcYYiXHODJosOsNvid4tAZoPI8xj8zZoWr4AUEE_zA!!/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/ (Hämtad 2017-01-12).

Karlskoga kommun. 2014. *Handlingsplan mot ekonomisk utsatthet bland barn och unga 2016-2017*. www.karlskoga.se (Hämtad 2017-01-27).

Majblomman. 2017. *Kommuner som utsetts till MajKommun*. <http://www.majblomman.se/Om-Majblomman/Vara-karnfragor/Goda-exempel-2/Tidigare-ars-MajKommuner/> (Hämtad 2017-02-09).

Regeringskansliet. 2014. *Konventionen om barnets rättigheter – med strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige*. <http://www.regeringen.se/rapporter/2014/11/s2014.025/> (Hämtad 2017-01-15).

Rädda Barnen. 2015a. *Barnfattigdom i Malmö – Tillägg till barnfattigdom i Sverige årsrapport 2015*. <https://www.raddabarnen.se/vad-vi-gor/mer-om-vad-vi-gor/barnfattigdom/barnfattigdomsrapporter/> (Hämtad 2017-01-28).

Rädda Barnen. 2015b. *Barnfattigdomsrapport 2015*. <https://www.raddabarnen.se/vad-vi-gor/barnfattigdom/barnfattigdomsrapporter/> (Hämtad 2017-01-15).

Rädda Barnen. 2016. *Barnkonventionen – kort version*. <https://www.raddabarnen.se/om-oss/barnkonventionen/barnkonventionen-kort-verison/> (Hämtad 2017-01-12).

Rädda Barnen. 2016. *Vad är barnfattigdom?* <https://www.raddabarnen.se/vad-vi-gor/barnfattigdom/vad-ar-barnfattigdom/> (Hämtad 2017-01-12).

Salonen, T. 2012. *Barns ekonomiska utsatthet i Sverige – årsrapport 2012*. Rädda Barnen. <https://www.raddabarnen.se/vad-vi-gor/mer-om-vad-vi-gor/barnfattigdom/barnfattigdomsrapporter/> (Hämtad 2017-01-25).

Sveriges kommuner och landsting [SKL]. 2015-04-16. *Red ut begreppen*. <https://skl.se/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamstalldhet/barnetsrattigheter/va-gledning/planeraochforverkliga/reutbegreppen.5949.html> (Hämtad 2017-01-28).

Socialstyrelsen 2010. *Social rapport 2010*. Stockholm: Socialstyrelsen. <http://www.socialstyrelsen.se/pressrum/nyhetsarkiv/socialrapport> (Hämtad 2017-01-25).

Statistiska Centralbyrån [SCB]. 2012-05-24. *EU sätter mått på fattigdom*. http://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/Artiklar/EU-satter-matt-pa-fattigdom/ (Hämtad 2017-01-16).

Statistiska Centralbyrån. 2005. *Kan statistik minska fattigdom?* Välfärd Nr 1. http://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/sok/?query=absolut+fattigdomsm%C3%A5tt (Hämtad 2017-01-17).

Örebro kommun. 2013. *Handlingsplan för barn i ekonomiskt utsatta hushåll*. <http://www.orebro.se/ovrigt/sok.html?query=barnfattigdom&headersearch=search> (Hämtad 2017-02-09).